

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (**cím.**, ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe.**) felperesnek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (fél címe 2, ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (korábbi neve: ...; székhely: **I. rendű alperes címe**) I. rendű és az **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe.)** II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. február 15. napján meghozott 38.G.41.544/2019/15. számú ítélete ellen a felperes 16. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint + áfa, a II. rendű alperesnek ugyancsak 20.000 (húszezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 162.370 (százhatvankétezer-háromszázhetven) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] A felperes megváltoztatott keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az ... Zrt.-vel 2008. május 13-án megkötött kölcsönszerződése érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte annak megállapításával, hogy 2019. október 1. napján 2.029.621 forint tartozása áll fenn az „alperes” felé. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 200. § (2) bekezdésére, 209. § (1) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésére, valamint a 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjára hivatkozott. Állította, hogy nem volt világos és érthető a szerződésnek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő rendelkezése, továbbá a szerződés nem tartalmazza sem a kölcsön, sem a törlesztőrészek összegét. Tisztességtelen a kezelési költség előírása is a szerződés I.3.7. pontjában.
- [2] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a szerződés nem érvénytelen egyik megjelölt okból sem. Hivatkoztak arra is, hogy az I. rendű alperes és az Nyrt. közötti állományátruházás folytán az igény az Nyrt.-vel szemben érvényesíthető.

- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek külön-külön 70.000 forint + áfa perköltséget. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 398.500 forint illetéket az állam viseli.
- [4] Tényként rögzítette, hogy a felperes 2008. április 2-án kölcsönkérelmet nyújtott be az I. rendű alperes jogelődjéhez. A felperes által aláírt nyomtatványban az ügyfél úgy nyilatkozik, hogy „az Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól szóló kiadványban foglaltakat megismertem és az abban foglaltak alapján tudomásul veszem, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásokra”.
- [5] A kérelem mellékletét képezte a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete ajánlása alapján készült „ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól” elnevezésű nyomtatvány, melynek 2. pontja szerint: „a hitel devizaneme és a forint közötti árfolyamváltozás hatással van mind a folyósítandó hitelösszegek, mind a törlesztőrészek (tőke-, kamat- és kezelési költség tartozás) mértékére. Ha a szerződéskötés és a folyósítás között a forint árfolyama gyengül az adott devizával szemben, akkor több forint kerül folyósításra (de maximum a folyósítási limitnek megfelelő összeg). Ha viszont a forint árfolyama erősödik, akkor a folyósításra kerülő forintösszeg kevesebb lehet, mint amennyire az ügyfél a kölcsönszerződés megkötésekor számított. Ez különösen a lakásvásárlási és hitelkiváltási célú kölcsönöknél okozhat problémát. Ha a forint árfolyama erősödik, akkor kevesebb forintot kell fizetni a devizában kifejezett törlesztőrészlet fejében, azaz a hitel a futamidő alatt „olcsóbbá” válik. Ha azonban a forint árfolyama gyengül, akkor a devizában kifejezett törlesztőrészlet forintba átszámított összege magasabb lesz, azaz „drágul” a hitel. A forint erősödése tehát könnyíti a törlesztési terheken, gyengülése pedig növelheti azokat.”
- [6] Az ügyféltájékoztató a kamatváltozás lehetőségére is kitért azzal, hogy a deviza kamatnövekedése a devizahitel kamataira is változással lehet. Táblázatban mutatta be, hogy az árfolyam gyengülésének 10, illetve 20%-os mértéke esetén mennyiben változik a kamat mértéke.
- [7] A felperes 2008. május 13-án önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperes jogelődjével. A kölcsön összege 25.205 svájci frank volt azzal, hogy abból a bank legfeljebb 3.575.000 forintnak megfelelő devizaösszeget folyósít. A kölcsön futamideje 15 év, a törlesztőrészek száma 180. Az induló teljes hiteldíj mutató (THM) 7,2%.
- [8] Az induló havi törlesztő összeg 132,33 svájci frank, azonban ez az összeg módosulhat a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsönösszeg alapján a folyósítási limit miatt. Az első törlesztő összeg a kölcsön folyósítása napját követő hónapban volt esedékes, a további havi törlesztő összeget a felperes a kölcsönszerződés megkötésével azonos napon volt köteles teljesíteni minden naptári hónapban. Az I.4.2. pont tartalmazta, hogy a kölcsöntartozást a futamidő alapján számított annuitásos módszerrel meghatározott havi részletben kell fizetni és a havi törlesztő részlet a kölcsön, az ügyleti kamat és a kezelési költség együttes összege.
- [9] A 3.7. pont szerint „az Adós az igénybe vett Kölcsön összege után a folyósítás időpontjától havonta a Bank által egyoldalúan változtatható mértékű kezelési költséget köteles fizetni, melynek induló mértéke évi 1,9%, azaz egy egész kilenc tized százalék.”

- [10] A szerződés I.10. pontja tartalmazta a kockázatfeltáró nyilatkozatot az alábbiak szerint: „A kölcsön kockázataival kapcsolatban az Adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, Hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Jelen szerződés aláírásával Adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta, a Bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít”.
- [11] Ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a szerződést az r.Ptk. 523. § (1) bekezdése és 685. § e) pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződésnek minősítette. Hivatkozott a 6/2013. Polgári jogegységi határozatra, miszerint a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus nem ütközik jogszabályba, nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, nem uzsorás és nem színlelt szerződés, és nem irányul lehetetlen szolgáltatásra.
- [12] Ezután azt vizsgálta, hogy az I. rendű alperes jogelődje eleget tett-e az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének. Utalt az EUB C-26/13. számú ítéletére, továbbá a 2/2014. Polgári jogegységi határozatra és megállapította, hogy mind a kölcsönkérelem, mind a szerződés I.10. pontja tartalmazza a szükséges tájékoztatást.
- [13] A felperes az okiratokat elolvasta, kérdéseit az ügyintézőknek feltehetette, a kölcsönkérelem aláírása és a szerződés megkötése között eltelt többhetes időszakban mérlegelhetette, hogy a szerződést megköti-e.
- [14] Ítélt az r.Hpt. 213. §-ára alapított felperesi érvelést is. Megállapította, hogy a szerződés megfelel az r.Hpt. előírásainak és maga a felperes is úgy nyilatkozott, hogy a szükséges tartalmi elemek a szerződésben rögzítettek.
- [15] A kezelési költségre vonatkozó feltétel vizsgálatát az EUB C-621/17. számú ítélete és a Kúria iránymutatása alapján végezve arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés 3.7. pontja valamennyi követelménynek megfelel, így nem tisztességtelen.
- [16] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását és a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását az árfolyamkockázat adósra terhelésének tisztességtelensége miatt, valamint az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján. Kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását és annak kimondását, hogy a felperes tartozása 2019. október 1-jén 2.029.621 forint.
- [17] Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva részletesen kifejtette, hogy az árfolyamkockázat feltárása miért nem felelt meg a jogszabályokban és az EUB, illetve a Kúria ítélkezési gyakorlatában meghatározott követelményeknek. A szerződés nem tartalmazza forintban meghatározva a kölcsön összegét, és az sem állapítható meg, hogy a bank milyen árfolyamon számol, ráadásul az árfolyamokat önkényesen, egyoldalúan változtathatja. Nem derül ki a szerződésből a türelmi idő elteltét követően fizetendő törlesztőrészlet összege sem. Tisztességtelen a kezelési költségre vonatkozó feltétel is, mert annak fejében a bank nem nyújtott semmilyen ellenszolgáltatást.

- [18] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződésből eredő jogok és kötelezettségek tekintetében 2016. november 1-jei hatállyal az Nyrt. lépett az I. rendű alperes helyébe, így az igény az I. rendű alperessel szemben nem érvényesíthető. Hangsúlyozták, hogy a felperes megfelelő tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, a kölcsön és a törlesztőrészletek összege pedig az 1/2016. Polgári jogegységi határozatnak megfelelően meghatározott.
- [19] A Fővárosi Ítéltábla a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (3) bekezdése alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek a törvényben meghatározott határidőn belül nem kérték tárgyalás tartását.
- [20] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítéltábla teljeskörűen bírálta felül.
- [21] A fellebbezés az alábbiakra tekintettel alaptalan.
- [22] Az ítéltáblának a fellebbezési ellenkérelemben írtakra figyelemmel elsődlegesen az alperesek passzív perbeli legitimációjának kérdésében kellett állást foglalnia, mert annak hiányában a szerződés érvénytelensége már nem vizsgálható.
- [23] Az alperesek a 10.Gf.40.348/2016. számon indult másodfokú eljárásban már a 2016. december 22-én érkezett beadványukban is hivatkoztak arra, hogy az érvénytelenség megállapítása iránti igény a szerződésállomány átruházása folytán az Nyrt.-vel szemben lenne érvényesíthető. Az elsőfokú ítélet indokolása azonban erre a kérdésre nem tért ki, a felperes által hivatkozott érvénytelenségi okokat az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta.
- [24] A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 17/A. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kilépő pénzügyi intézmény (a továbbiakban: átadó) és a szerződésbe belépő pénzügyi intézmény (a továbbiakban: átvevő) megállapodhat a 3. § (1) bekezdésének b)-c) és l) pontjaiban meghatározott pénzügyi szolgáltatás nyújtására irányuló, legalább húsz szerződést vagy legalább tízmilliárd forint tőketartozást vagy lízingdíj-követelést tartalmazó szerződéses állományból (a továbbiakban: szerződésállomány) az átadót megillető jogok és az őt terhelő kötelezettségek összességének - a Felügyelet engedélyével - a szerződést átvevő félre történő átruházásában. Az átruházás során a Ptk. szerződésátruházásra vonatkozó szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az átruházás esetén a szerződés biztosítékai nem szűnnek meg, továbbá az átruházáshoz nem szükséges a szerződésben maradó fél jognyilatkozata.
- [25] Az alperesek által a fenti másodfokú eljárásban csatolt iratokból megállapíthatóan az I. rendű alperes, valamint az I. rendű alperes magyarországi fióktelepe mint átadók és az ... Nyrt. mint átvevő között a Hpt. 17/A. § (1) bekezdése szerinti megállapodás jött létre, azt a Magyar Nemzeti Bank engedélyezte. Ezzel a szerződésbe belépő Nyrt. a szerződésből kilépő hitelező szerződési pozíciójába került és megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a szerződésből kilépő felet megillették, illetve terheltek. A szerződésből kilépő hitelező minden köteleméből szabadult, helyébe a szerződésbe belépő Nyrt. került.

- [26] Szerződéskötő félnek ezért az Nyrt.-t kell tekinteni. A szerződés érvénytelenségének megállapítása és az érvénytelen szerződésre vonatkozó jogalakítás iránti igény a szerződő féllel szemben érvényesíthető. A felperes ezzel maga is tisztában volt, amikor 2017. január 18-ai keltezésű beadványában úgy nyilatkozott, hogy az I.rendű alperes neve alperes perből való elbocsátásához nem járul hozzá, mert a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben minden szerződő fél perben állása kötelező (10.Gf.40.348/2016/6.). Szerződő félnek azonban az állományátruházás folytán már nem az I. rendű alperest, hanem a perben nem álló Nyrt.-t kell tekinteni. Utóbbi perből való elbocsátásához azonban a felperes hozzájárult.
- [27] Az Nyrt. és a II. rendű alperes által megkötött engedményezési szerződés ezzel szemben nem eredményez alanyváltozást a kötelemben. Az engedményes csak az átruházott követelés - illetve az azt biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok - tekintetében lép az engedményező helyébe az r.Ptk. 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése értelmében. A szerződésből eredő további kötelezettségek és jogosultságok azonban változatlanul fennmaradnak az eredetileg szerződő felek között. Míg tehát a szerződésátruházás esetében az átruházás és a jogutódlás az adott szerződés tekintetében teljes körű, addig az engedményezésnél ez csak részleges.
- [28] Ebből következően az Nyrt. és a II. rendű alperes közötti engedményezést követően maga a szerződés és az abból eredő jogok a felperes és a jogutód Nyrt. között továbbra is fennmaradtak. A jelen perben a felperes által érvényesített, a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti anyagi jogi igény ezért nem a II. rendű alperessel, mint a kölcsönszerződésből eredő követelés jogosultjával, hanem Nyrt.-vel mint az állományátruházás folytán az I.rendű alperes neve jogutódjává vált szerződő féllel szemben érvényesíthető. Az engedményesnek ilyen esetben nem is kell perben állnia. A perben hozott ítélet anyagi jogereje az r.Pp. 229 § (1) bekezdése alapján az engedményesre a perben állása nélkül is kiterjed, mivel az engedményezett követelés tekintetében az engedményező jogutódja, perben állása azonban csak akkor lehet szükséges, ha az átruházott követelést biztosító, rá átszállt biztosíték sorsáról is döntení kell egyidejűleg az érvénytelenségi kereset elbírálása során.
- [29] A felperes igénye tehát sem az I. rendű, sem a II. rendű alperessel szemben nem érvényesíthető.
- [30] Annak megítélésakor, hogy az Nyrt. perbenállásának elmaradása eljárásjogi kérdésként (perelőfeltételként), avagy a kereset érdemi elbírálására tartozó anyagi jogi kérdésként jelentkezhet a perben, az ítéletábla arra volt figyelemmel, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 130. § (1) bekezdés g) pontja, illetve a 157. § a) pontja alapján akkor van helye a per megszüntetésének, ha a per csak jogszabályban meghatározott személy ellen indítható, illetve meghatározott személyek perbenállása kötelező, és a felperes e személyeket - felhívás ellenére - nem vonta perbe.
- [31] Az egységes pertársaság eseteit az r.Pp. 51. § a) pontja tartalmazza, amelynek értelmében több felperes együtt indíthat pert, illetőleg több alperes együtt perelhető, ha a per tárgya olyan közös jog, illetőleg olyan közös kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el, vagy ha a perben hozott döntés a pertársakra a perben való részvétel nélkül is kiterjedne.
- [32] Előbbi esetben beszélünk kényszerű pertársaságról, az egységes pertársaság utóbbi esetében viszont a pertársak részvétele nem kötelező a perben. Kényszerű pertársaság esetén az érdekelték egymáshoz való viszonya annyira szoros, hogy a jogvita elbírálását nem lehet egy vagy több érdekeltre szétszakítani, az csak valamennyi érdekeltre nézve együttesen történhet. Arra vonatkozóan, hogy kényszerű pertársaság mikor keletkezik, a per tárgyául szolgáló közös (osztatlan,

egyetemleges) jogot vagy kötelezettséget mikor lehet csak egységesen eldönteni általános szabály nincs, azt minden esetben az anyagi jog alapján kell elbírálni. A kialakult bírói gyakorlat szerint az érvénytelenségi perekben a szerződő felek perben állása szükséges, nélkülük a jogvita nem dönthető el.

- [33] A perbeli esetben azonban nem jött létre a szerződésátruházás és az engedményezés folytán ilyen osztatlan, csak együttesen elbírálni közs jog, illetve közs kötelezettség az alperesek és az Nyrt., valamint a további szerződő felek között, amely szükségessé tette volna, hogy az elsőfokú bíróság a felperest további szerződő fél perbe vonására hívja fel az alperesek mellé.
- [34] A perben érvényesített igény tekintetében ugyanis nem az alperesek mellé kellett további személyt perbe állítani, hanem a felperesnek az alperesek helyett az Nyrt.-t kellett volna perelnie, így fel sem merül az r.Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontjában foglalt alkalmazásának szükségessége (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf. 40.510/2018/4.).
- [35] A perbeli legitimáció alapvetően anyagi jogi kérdés: a fél és az ügy tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra, ezáltal az ügy érdemére tartozó kérdésként azt fejezi ki, hogy a felperest megilleti-e az általa érvényesített jog az alperessel szemben. Nem értendő az r.Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alá az az eset, amikor a felperes a keresetét nem az anyagi jogi kötelezettel szemben nyújtja be. Erre az esetre az r.Pp. 64. § (2) bekezdése vonatkozik, amely szerint a felperesnek lehetősége van az alperes téves megjelölését korrigálni az elsőfokú eljárásban (Kúria Gfv.VII.30.281/2019/5.).
- [36] Hasonlóan foglalt állást a Kúria a BH2001. 388 számon közzétett eseti döntésében, amikor kifejtette, hogy egy jogvitának sokszor éppen az a lényege, hogy a felperes igényérvényesítési jogosultsága (kereshetőségi joga) az általa nevezett alperesekkel szemben fennáll-e. Ennek elbírálása az ügy érdemére tartozó olyan anyagi jogi kérdés, amelynek tárgyában a bíróságnak ítélettel kell határoznia. Abban az esetben tehát, amikor a felperes nem az őt megillető igényt érvényesíti, vagy nem azzal az alperessel szemben támaszt keresetet, akivel jogviszonyban áll, a jogvitát érdemben kell elbírálni.
- [37] A fentiek szerint az alperesek perbeli legitimációjának hiánya megalapozatlanná tette a keresetet. A fellebbezésben előadott további indokok érdemi vizsgálatára nem volt szükség, mert azok kizárólag a megfelelő alperessel szemben indított perben vizsgálhatók.
- [38] Az ítéltábla a kifejtettek tekintetével az r.Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét - eltérő indokolással - helybenhagyta.
- [39] Az alaptalanul fellebbező felperes az r.Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó r.Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni az alperesek perköltségét, ami a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján - a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére is figyelemmel - megállapított ügyvédi munkadíjból áll.
- [40] A felperes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2021. január 14.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: